

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Ewa Blumczyńska

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2023 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta P.

przeciwko (...) Sp. z o. o. z siedzibą w P.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 04 lipca 2022 r.

sygn. akt V C 879/21

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Ewa Blumczyńska

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 04 lipca 2022r. Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu :

1. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 113,33 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 07 kwietnia 2020r.

2. kosztami postępowania obciążył pozwaną w całości i na tej zasadzie :

a). zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 90,

b). nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu kwotę 30 zł.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożyła pozwana zaskarżając wyrok w całości.

Jako zarzuty apelacyjne wskazała :

1. naruszenie przepisów postępowania cywilnego tj. art. 233 § 1 kpc przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez uznanie, iż zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na uznanie, iż przysługiwał jej tytuł prawny do korzystania z nieruchomości położonej w P. ul. (...), obręb G., arkusz (...) działka numer (...) oraz, że pozostawała „w dobrej wierze” w zakresie korzystania z tejże nieruchomości w okresie od 01.05.2019r. do dnia 16.03.2020r. tj. do dnia poprzedzającego ustanowienie służebności przesyłu;
2. naruszenie przepisów prawa materialnego będącego następstwem naruszenia przepisu postępowania cywilnego tj. art. 224§ 2 kc i art. 225 kc poprzez jego błędne zastosowanie, podczas gdy posiadała zgodę powoda na korzystanie z nieruchomości i pozostawała w dobrej wierze;
3. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 7 kc poprzez niezastosowanie pomimo istnienia domniemania dobrej wiary po stronie (...) sp. z o.o. wynikającej z treści tegoż przepisu;
4. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 5 kc poprzez błędne uznanie, że nie zachodzą w niniejszej sprawie przesłanki do jego zastosowania.

Przy powyższych zarzutach apelująca wniosła o :

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości;
2. zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych;

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja okazała się zasadna.

Na wstępie zaznaczenia wymaga, że Sąd Okręgowy nie uzupełnił ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego. Przede wszystkim nie było takich wniosków w postępowaniu apelacyjnym i zarazem Sąd nie stwierdził potrzeby ich uzupełnienia. Poza tym nie ocenił odmiennie dowodów przeprowadzonych przez ten Sąd uznając, iż ustalenia te poczynione zostały w zakresie istotnym dla przedmiotu rozstrzygnięcia - na podstawie zgromadzonego i prawidłowo ocenionego materiału dowodowego. W związku z tym podzielił ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy jako zgodne z prawem - bez przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów wyznaczonych art. 233 § 1 kpc. Dało to podstawę Sądowi Okręgowemu do ich przyjęcia za własne bez konieczności ich powtarzanie(art. 387§2¹ pkt 1 kpc). Poza tym Sąd Okręgowy podzielił ocenę prawną Sądu Rejonowego (art. 387§2¹ pkt 2 kpc).

Odnosząc się do postawionego w apelacji zarzutu naruszenia art. 233§1 k.p.c. upatrywanego w przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów wskazać należało

w pierwszym rzędzie, że skarżąca nie odniosła się do konkretnych dowodów, lecz swój zarzut wywodziła z oceny prawnej Sądu Rejonowego sformułowanej przez ten Sąd w oparciu o poczynione ustalenia faktyczne. W tym kontekście zaznaczenia wymaga, że dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc oprócz przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie skarżąca powinna wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (tak : Sąd Najwyższy m.in. w orzeczeniach: z 23.01.2001 r., IV CKN , z 12.04.2001 r., II CKN, z 10.01.2002 r., II CKN publik. Legalis). Należy bowiem podkreślić, że sama polemika z ustaleniami, czy też jak w omawianym przypadku wniosku Sądu I instancji i przedstawianie własnej - oczekiwanej konkluzji nie mogło stanowić wystarczającej podstawy

do uwzględnienia zasadności omawianego zarzutu. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał omawianego zarzut za nieprawidłowy a w efekcie nie mogący odnieść zamierzonego przez apelującą skutku.

Ustosunkowując się do kolejnego zarzutu sformułowanego na gruncie naruszenia prawa materialnego w postaci art. 225 w zw. z art. 224 § 2 kc oraz art. 7 k.c. na wstępie zaznaczyć należy, że w orzecznictwie zgodnie uznaje się, że dobrą wiarę wyłącza nie tylko świadomość braku uprawnienia, ale też brak takiej świadomości spowodowany niedbalstwem. Niewątpliwie o dobrej albo złej wierze decydują konkretne okoliczności sprawy i to na ich podstawie należy badać stan świadomości danego posiadacza, w tym również wypełnienie obowiązku dołożenie należytej staranności.

Na kanwie niniejszej sprawy nie sposób było przyjąć – wbrew twierdzeniu apelującej, że władając przedmiotowym gruntem była w dobrej wierze. Jak już bowiem wskazano w dobrej wierze jest ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo błędnie przypuszcza, że prawo to mu przysługuje, jeśli tylko owo błędne przypuszczenie w danych okolicznościach sprawy uznać należy za usprawiedliwione. Natomiast nie mogło ulegać wątpliwości, że pozwana była w złej wierze. Przede wszystkim wiedziała, że prawo do władania przedmiotowym gruntem jej nie przysługuje, co wynikało chociażby ze stanowiska wyrażonego w korespondencji do powoda w której zwracała się o wyrażenie zgody na wykonanie opisanej w piśmie przebudowy linii napowietrznej – informując jednocześnie o zakresie przewidywanych robót. W odpowiedzi w piśmie z 07 września 2017r. powód uzależniał zawarcie z pozwaną, jako wykonawcą robót umowę najmu gruntu na czas wykonania przewidzianych robót od dostarczenia przez nią określonych dokumentów

i zawarcia umowy najmu przesłanej pozwanej w dniu 12 kwietnia 2019r., która nie została sfinalizowana. Zatem nielogicznym byłoby przyjęciem nieświadomości pozwanej, co do nieprzysługiwania jej określonego prawa, czy nawet jej niewiedzy, która nie mogłaby być

w żaden sposób usprawiedliwiona w świetle okoliczności sprawy. Zatem słusznie Sąd Rejonowy przyjął, powołując się na poglądy orzecznictwa – że w odniesieniu do władania przez pozwaną przedmiotowym gruntem dobra wiara była wyłączona, gdyż całokształt okoliczności sprawy wskazywał, że pozwana musiała mieć pełną świadomość bezpodstawnego zajmowania terenu, który nie stanowił jej własności i do którego nie miała tytułu prawnego. Przy tym, że tej oceny nie mogło zmieniać oczekiwanie na ustanowienie służebności przesyłu, czy też kontynuowanie z powodem określonych ustaleń w omawianym przedmiocie.

W konkluzji stwierdzić należało, że powód obalił domniemanie o którym mowa

w art. 7 kc. Przy tym okoliczności sprawy nie dały również podstaw do przyjęcia, że ze strony powoda była akceptacja zajmowania przedmiotowego terenu bez uprzedniego uregulowania tej kwestii przez pozwaną – zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w piśmie z dnia z 07 września 2017r. w której powód jednoznacznie podał konsekwencje związane z brakiem zawarcia umowy najmu pod lokalizację urządzenia przesyłowego poprzez zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z gruntu. Przy tym – jak słusznie podniósł powód w odpowiedzi na apelację - dobrej wiary nie można również było wywodzić z braku jego sprzeciwu do korzystania przez pozwaną z przedmiotowej nieruchomości. Powołując się w tym względzie na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lipca 2009r. (II CSK 121/09 publik. Legalis), że nawet sam fakt biernego zachowania strony powodowej, bez wykazania szczególnych okoliczności uzasadniających uznanie takiego zachowania za złożenie oświadczenia woli nie wystarcza do uznania, że umowa została zawarta w sposób konkludentny. Bierne zachowanie może bowiem prowadzić do złożenia oświadczenia woli jedynie w szczególnych uzasadnionych okolicznościach, które nakazują przypisać milczeniu - woli dokonania czynności prawnej. W konsekwencji, że brak wykazania takich okoliczności wyklucza możliwość uznania biernego zachowania za ujawnienie takiej woli.

Sąd Okręgowy przychylając się do powyższego stanowiska i mając na względzie przytoczone okoliczności podzielił ocenę prawną Sądu Rejonowego, że pozwanej nie przysługiwał tytuł do korzystania z przedmiotowej nieruchomości i miała tego pełną świadomość, co skutkowało – jak słusznie przyjął Sąd Rejonowy przyjęciem, iż posiadała przedmiotową nieruchomość bezumownie w złej wierze a konsekwencją tego była zasadność żądania wynagrodzenia z tego tytułu.

Odnosząc się do ostatniego zarzutu apelacyjnego naruszenia prawa materialnego tj. art. 5 kc sformułowanego jako błędne uznanie przez Sąd Rejonowy, że nie zachodzą w niniejszej sprawie przesłanki pomimo – jak wywodziła apelująca – „na przeciągającą się po stronie Miasta procedurą ustanowienia służebności przesyłu” i prowadzenia sprawy jej ustanowienia przez ponad dwa lata Sąd Okręgowy nie podzielając argumentacji przytoczonej przez skarżącą miał na względzie, że powód nie tylko zaproponował pozwanej możliwość prawnego uregulowania korzystania z nieruchomości na czas przygotowania odpowiedzi na wniosek o ustanowienie służebności przesyłu z której to propozycji pozwana nie skorzystała, ale również znaczącą okoliczność, iż czas trwania rozpoznawania wniosku związany był z koniecznością podjęcia szeregu czynności w tym związanych ze sporządzeniem operatu szacunkowego mającego na celu ustalenie wysokości wynagrodzenia z powyższego tytułu

i której to potrzeby – co do zasady - apelująca nie podważała. Zatem nie sposób przyjąć, że – jak wywodziła skarżąca – wydłużony czas trwania tego postępowania – uprawniał ją do bezumownego korzystania z przedmiotowego gruntu, co miałyby skutkować oddaleniem żądania powoda jako stanowiącego z jego strony nadużycie prawa podmiotowego.

W konsekwencji uznając apelację za nieuzasadnioną Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt I wyroku na podstawie art. 385 kpc mając na względzie, że sama wysokość dochodzonej w pozwie kwoty nie była kwestionowana.

Powodowi - jako wygrywającemu apelację - przysługiwał zwrot kosztów zastępstwa procesowego o czym Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie drugim wyroku na podstawie na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc przy uwzględnieniu uregulowania zawartego w § 2 pkt 1 w zw. z § 10 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. 2018.265).

Ewa Blumczyńska